

ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

"Στη ρότα του 2000 με γέφυρα τη μουσική"

ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΚΡΑΤΙΚΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

"Στη ρότα του 2000 με γέφυρα τη μουσική"

ΑΙΘΟΥΣΑ ΜΟΝΗΣ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ
Τετάρτη 14 Ιουλίου '99, ώρα 21.30

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης δημιουργήθηκε το 1998 με πρωτοβουλία του τότε υπουργού πολιτισμού κ. Ευάγγελου Βενιζέλου, ως αστική μη κερδοσκοπική εταιρία με τη συμμετοχή των σημαντικότερων πολιτιστικών φορέων καθώς και των κύριων φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Δήμου Θεσσαλονίκης, της ΤΕΔΚ και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Ο κύριος σκοπός του είναι η παροχή υπηρεσιών ενός ευέλικτου οργανισμού για το συντονισμό και την επικοινωνιακή υποστήριξη του καλλιτεχνικού και πολιτιστικού έργου των φορέων του πολιτισμού και της αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο των κατευθύνσεων, που θα καθορίζουν κάθε φορά οι μετέχοντες εταίροι.

Ταυτόχρονα το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, λόγω του θεσμικού του πλαισίου και του κυρίαρχου ρόλου των φορέων που το απαρτίζουν, μπορεί να αναδεικνύεται χρήσιμος και αποτελεσματικός μηχανισμός αναλαμβάνοντας τη διοργάνωση εκδηλώσεων ευρύτερης σημασίας και διαστάσεων.

Ο συντονιστικός ρόλος εξαντλείται στη σύσταση ενός μηχανισμού ενημέρωσης για το σύνολο των δραστηριοτήτων της πόλης, ώστε να αποφεύγονται τα φαινόμενα της ταυτόχρονης παρουσίας μεγάλων και συχνά ομοίων εκδηλώσεων και στη διαμόρφωση ενοτήτων δράσης υπό ενιαία οργάνωση, επικοινωνιακή υποστήριξη και προβολή.

Προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι, οι εκδηλώσεις που εντάσσονται στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης θα αρθρώνονται γύρω από μία ξεχωριστή θεματική ενότητα κάθε χρόνο και η διάρκειά τους θα είναι από τον Ιούνιο έως τα μέσα Σεπτεμβρίου.

Ήδη έχει αποφασιστεί για το 2000 οι εκδηλώσεις να εντάσσονται στη θεματική ενότητα "Η Θεσσαλονίκη και ο χρόνος".

Για το 1999 έχει προγραμματιστεί μικρός αριθμός εκδηλώσεων ως πρόδρομες εκδηλώσεις του 2000, με τίτλο: "Αποχαιρετώντας τον αιώνα" και τις οποίες διοργανώνουν κατά κύριο λόγο οι σημαντικότεροι πολιτιστικοί φορείς της Θεσσαλονίκης: Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, Φεστιβάλ Κινηματογράφου, Μουσείο Κινηματογράφου, Δήμος Θεσσαλονίκης, Νομαρχία Θεσσαλονίκης, Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης.

Στους άμεσους στόχους του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης είναι η κυκλοφορία ενημερωτικών εντύπων στα οποία θα παρουσιάζονται συγκεντρωμένες οι πολιτιστικές εκδηλώσεις της πόλης και το οποίο θα διανέμεται ευρύτερα για ενημέρωση των κατοίκων της Θεσσαλονίκης, όσο και των επισκεπτών της Ελλάνων και ξένων.

Συναυλία
**ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Διευθυντής ορχήστρας
ΣΠΥΡΟΣ ΠΙΣΣΥΝΟΣ

Πιάνο
ΓΙΩΡΓΟΣ-ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1959 ως τμήμα του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης με τον αρχικό τίτλο 'Συμφωνική Ορχήστρα Βορείου Ελλάδος' (Σ.Ο.Β.Ε.).

Τον Νοέμβριο του 1969, έπειτα από συνεχείς προσπάθειες του Σόλωνα Μιχαηλίδη, ιδρυτή και μόνιμου διευθυντή της Σ.Ο.Β.Ε., η ορχήστρα κρατικοποιήθηκε και πήρε τον τίτλο Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, Κ.Ο.Θ.

Η Κ.Ο.Θ. συνεργάστηκε με παγκοσμίου φήμης αρχιμουσικούς και σολίστες. Από το 1966 συμμετέχει τακτικά στο Φεστιβάλ Αθηνών και στα ΔΗΜΗΤΡΙΑ Θεσσαλονίκης, αντιπροσωπεύοντας επάξια το βορειοελλαδικό δυναμικό.

Στην πορεία της η Κ.Ο.Θ. προσπάθησε να λειτουργήσει πολύπλευρα. Γίρτασε τα 30 χρόνια της ίδρυσής της με συναυλίες στη Λεμεσό και την Λευκωσία το 1989 τιμώντας ταυτοχρόνως τον ιδρυτή της μάεστρο και δάσκαλο Σόλωνα Μιχαηλίδη.

Πρωτοπαρουσίασε πολλά έργα ελλήνων συνθετών και πραγματοποίησε εκδηλώσεις — αφιερώματα στη μνήμη συνθετών, όπως των *Καλομοίρη, Νικήτα, Βάρβογλη, Ευαγγελίτου, Μιχαηλίδη* και άλλων. Στο διαγωνισμό νέων καλλιτεχνών που οργάνωσε επί σειρά ετών, παρουσίαζε τους επιτυχόντες σε συναυλίες. Στην αίθουσα Αυλαία λειτούργησε την Ορχήστρα Νέων της Κ.Ο.Θ. και έδωσε την ευκαιρία σε πολλούς ταλαντούχους νέους να εμφανιστούν είτε ως σολίστ, είτε ως μέλη μικρών συνόλων.

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης εκτός από τις τακτικές της εμφανίσεις, έδωσε συναυλίες για τη *Διεθνή Αμνηστία*, για τη *μνήμη του Πολυτεχνείου*, καθώς και συναυλίες σε σχολεία, εργοστάσια, πολιτιστικά κέντρα και σε πολλές πόλεις της Ελλάδας.

ΣΠΥΡΟΣ ΠΙΣΣΥΝΟΣ

Ο μάεστρος Σπύρος Πίσσυνος άρχισε τη μουσική του εκπαίδευση με σπουδές πιάνου στο Εθνικό Ωδείο Κύπρου υπό την καθοδήγηση της Ελένης Πουργουρίδου και της Λουλούς Συμεωνίδου. Σπουδάζοντας με υποτροφία πήρε δίπλωμα σολίστ με Α΄ βραβείο και άριστα παμπφεί. Στη συνέχεια απέκτησε και δίπλωμα από τις Βρετανικές Βασιλικές Σχολές Μουσικής. Τιμήθηκε από το Εθνικό Ωδείο Κύπρου με το Μετάλλιο Εξαιρετικής Επιδόσεως, το οποίο εδώ και 50 χρόνια δόθηκε σε άλλους δύο μόνο υποτρόφους. Οι σπουδές του στο πιάνο συνεχίστηκαν στο Λονδίνο με ιδιαίτερα μαθήματα από τον Επίκουρο Βarenboim - πατέρα και δάσκαλο του Daniel Barenboim.

Το 1982 αναχώρησε στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου σπούδασε και βιοφυσική. Στις ΗΠΑ έμεινε για μία δεκαετία και εργάστηκε ως ερευνητής στη

Ραδιολογία στο Μ.Ι.Τ. και στο Γενικό Νοσοκομείο της Μασσαχουσέτης στη Βοστώνη. Όμως τελικά τον κέρδισε η μουσική.

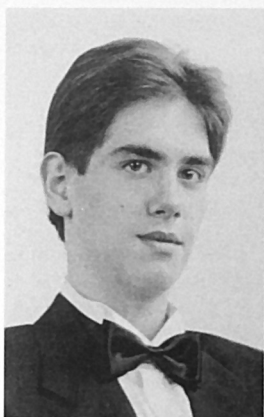
Το 1992 παίρνοντας μία υποτροφία του Ιδρύματος Λεβέντιν – με έδρα το Παρίσι – συνέχισε σπουδές στη *Διεύθυνση ορχήστρας* στο Κονσερβατοούρ της Βιέννης με τους καθηγητές Georg Mark και Rheinhard Schwarz. Κατά τη διάρκεια των σπουδών *διεύθυνσης ορχήστρας* εργάστηκε ως βοηθός αρχιμουσικού στη *Χορωδία Singverein* της Βιέννης και διπύθηκε κυρίως Ορχήστρες Νέων από τη Βιέννη και από την Ισπανία.

Με τη λήξη των σπουδών του, ο Σπύρος Πίσσυνος, έγινε το 1996 δεκτός ως σόλο *repétiteur* και διευθυντής ορχήστρας στη Γερμανία, στο Εθνικό Θέατρο του Μάνχαϊμ, Θέατρο όπου ανεβάζονται περίπου 40 παραγωγές όπερας κάθε σαιζόν. Την ίδια χρονική περίοδο μετείχε ως βοηθός αρχιμουσικού στις πρόβες της Συμφωνικής Ορχήστρας του Ισραήλ, της Κρατικής Όπερας *Unter den Linden* του Βερολίνου και της Όπερας *Covent Garden* του Λονδίνου. Η πρώτη του εμφάνιση στην Ελλάδα έγινε το 1998 σε συναυλία της Κ.Ο.Θ. με τη σοπράνο Σόνια Θεοδωρίδου.

Για το 1999 απεδέχθη την πρόταση του Antonio Pappano, αρχιμουσικού της Όπερας *La Monnaie* των Βρυξελλών και *principal guest conductor* της Φιλαρμονικής Ορχήστρας του Ισραήλ να προετοιμάσει τη νέα παραγωγή του *Lohengrin* του Βάγκνερ στο Θέατρο *Carlo Felice* της Γένοβας. Αποτέλεσμα αυτής της συνεργασίας ήταν η πρόσκληση να διευθύνει και μία μελλοντική συμφωνική παραγωγή στο ίδιο Θέατρο.

Οι μελλοντικές δραστηριότητες του Σπύρου Πίσσυνος ως προσκεκλημένου μάεστρου, συμπεριλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη διεύθυνση της Συμφωνικής Ορχήστρας της Χάϊφας καθώς και της Συμφωνικής Ορχήστρας *Giuseppe Verdi* του Μιλάνου.

ΓΙΩΡΓΟΣ-ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

Πρώμα χρόνια - ως 10 ετών: Ο Γιώργος - Εμμανουήλ Λαζαρίδης γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1978. Άρχισε να αυτοσχεδιάζει στο πιάνο σε ηλικία τριών ετών και από το 1986 ασχολείται συστηματικά με τη σύνθεση. Σε ηλικία 7 ετών έκανε την πρώτη του δημόσια εμφάνιση παίζοντας στο πιάνο δικές του συνθέσεις, στην αίθουσα του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος. Από τότε εμφανίστηκε επανειλημμένα σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές. Σε ηλικία 9 ετών, στην εκπομπή *Ηχογραφίες του 3ου Προγράμματος*, παρουσίασε συνθέσεις του και αυτοσχεδίασε για 45'. Τον ίδιο χρόνο συμμετείχε στην 4η Διεθνή Συνάντηση Καλλιτεχνών στη Σόφια, έχοντας ήδη διακριθεί σε Master Classes Σύνθεσης, με διδασκαλία του καθηγητή Alexander Raitchen στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών. Στη συνέχεια συνεργάστηκε

με το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης για την παραγωγή της Όπερας *Βασιανός και Βασιανή* του Mozart όπου αυτοσχεδίασε στο τσέμπλο και σε recitativu για όλη τη σειρά παραστάσεων στο Βασιλικό Θέατρο της Θεσσαλονίκης.

Σπουδές: Ο Γιώργος - Εμμανουήλ Λαζαρίδης πήρε τα πρώτα μαθήματα πιάνου σε ηλικία 6 ετών από την καθηγήτρια Κατίνα Αστεριάδου. Το 1994 πήρε το δίπλωμά του από το *Μουσικό Κολλέγιο* της Θεσσαλονίκης -τάξη Δόμνας Ευνουκίδου- με 1ο Βραβείο παμπφεί και τη διάκριση "Χρυσό Μετάλλιο Εξαιρετικής Ιδιοφυΐας". Συνέχισε τις σπουδές του στο *Royal College of Music* του Λονδίνου με την τιμητική υποτροφία *Queen Elizabeth the Queen Mother*, όπου παρακολούθησε μαθήματα πιάνου με τον καθηγητή Yonty Solomon και σύνθεσης με τον καθηγητή Edwin Roxburgh. Αποφοίτησε με την υψηλότερη διάκριση και ειδικό βραβείο για την υψηλότερη βαθμολογία σε διπλωματικές εξετάσεις. Συνεχίζει τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο R.C.M. ενώ παράλληλα συμβουλευεται τον Alfred Brendel και τη Ruth Nye, καθηγήτρια στην R.A.M. και στην Σχολή Yehudi Menuhin. Υπήρξε επίσης μαθητής των: Paul Badura Skoda, Leon Fleisser, Julia and Constantin Garevi, Alexander Raitchen, Lazar Berman, Christopher Elton, Ben Zander, κ.ά.

Διακρίσεις: Τιμήθηκε με το βραβείο των Julia και Constantin Garevi, το Α' βραβείο στον Διεθνή Διαγωνισμό *Jeunes Solistes d' Europe*, και με το Χρυσό Μετάλλιο στον Διεθνή Διαγωνισμό *Steinway & Sons*. Κέρδισε Α' βραβείο στους Διαγωνισμούς Joy Scott, Peter Wallfish, Kendal Taylor, Sydney and Peggy Schimmin και Phyllis Wright του R.C.M. 1997, Α' βραβείο στους διαγωνισμούς Helen Heaven και Marjory & Arnold Ziff 1998, και τιμήθηκε δύο φορές με το βραβείο του Διαγωνισμού Κοντσέρτων στο R.C.M. Ως συνθέτης βραβεύθηκε με ειδικές διακρίσεις στα Σεμινάρια, Alexander Raitchen και στο

Διεθνή Διαγωνισμό Prix Mozart. Έχει επανειλημμένα τιμηθεί από τον Δήμο Θεσσαλονίκης για την προσφορά του στη Μουσική, από τον Οργανισμό Lions, καθώς και με το ειδικό Βραβείο Μουσικής της Ακαδημίας Αθηνών. Έχει τιμηθεί από την Broadwood Piano Company του Birmingham με τη δωρεά χειροποίητου πιάνου, και από το 1998 συμπεριλαμβάνεται στη Διεθνή Ομάδα Καλλιτεχνών της Εταιρείας Steinway & Sons.

Κοντσέρτα: Από το 1986, ο Γιώργος - Εμμανουήλ Λαζαρίδης, έχει δώσει πολλά ρεσιτάλ και κοντσέρτα στην Ελλάδα, τη Γαλλία, την Αυστρία, την Ισπανία, την Ελβετία, την Ουγγαρία, τη Μεγάλη Βρετανία, τη Γερμανία, καθώς και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, σε αίθουσες όπως η Salle Cortot του Παρισιού, το Mozart Hall της Βιέννης, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, το Montpellier Festival Hall, το Blackfriars Hall του Norfolk, το Ηρώδειο των Αθηνών, το Μικρό Θέατρο της Επιδαύρου κ.ά. Σε συναυλίες Μουσικής Δωματίου συνεργάστηκε με τους: Λεωνίδα Καβάκο, Peter Nagy, Michael Tilson - Thomas, Peter Lively, Μαρία Αστεριάδου, το Wiener Octet, το B.T. Scottish Ensemble κ.ά. Εμφανίστηκε ως σολίστ με Ορχήστρες όπως η RTBF Symphony Orchestra, η City of London Sinfonia, η Strasbourg Philharmonic Orchestra, η Vienna United Philharmonic, η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, η Συμφωνική Ορχήστρα Βόλου, η Δημοτική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, η Debrece Symphony Orcestra, η Orchestra des Jeunes de la Méditerranée, η Καμεράτα του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών κ.ά. Από το 1986 έχει παρουσιαστεί σε πολλά ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα στην Ελλάδα, την Ελβετία, την Ουγγαρία, τη Μεγάλη Βρετανία, κ.λπ. και σε ειδικά τηλεοπτικά αφιερώματα στην Ελλάδα και τις ΗΠΑ. Οι συνθέσεις του περιλαμβάνουν κυρίως μουσική για πιάνο αλλά και χορωδιακή μουσική, καθώς και μουσική για το Θέατρο και τον Κινηματογράφο. Το έργο του *Δέσεις* για τετράφωνη χορωδία και πιάνο, παραγγέλια του Αμερικανικού Κολλεγίου Ανατόλια, παρουσιάστηκε στο πλαίσιο των εκδηλώσεων *Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα 1997*, από την Ευρωπαϊκή Χορωδία Νέων, υπό τη διεύθυνση του Peter Erdel. Το έργο του για 6 πιάνο και 12 πιανίστες *Αφιέρωμα στη Μελίνα Μερκούρη - Μνήμη Μάνου Χατζηδάκι* παρουσιάστηκε τον Δεκέμβριο του 1998 σε συναυλία που οργάνωσε το Ίδρυμα *Μελίνα Μερκούρη*.

Μελλοντικές υποχρεώσεις του, περιλαμβάνουν ρεσιτάλ στην Αγγλία, τη Σκωτία, την Ιταλία, τη Γαλλία, τη Νότιο Αφρική και την Ελλάδα, καθώς και τη σύνθεση σειρών παραδοσιακών έργων, παραγγέλια του Υπουργείου Πολιτισμού.

Don Giovanni - (1957). Costume design for Don Giovanni by Eugene Berman

(Από το βιβλίο: Hamilton, David. *The Metropolitan Opera Encyclopedia*. New York: Simon and Schuster)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πρώτο μέρος

WOLFGANG AMADEUS MOZART

(1756-1791)

Don Giovanni

Εισαγωγή από την όπερα

FRÉDÉRIC CHOPIN

(1810-1849)

Κοντσέρτο αρ. 2 σε φα ελάσσονα
για πιάνο και ορχήστρα, Opus 21

Maestoso

Larghetto

Allegro vivace

Πιάνο: **Γιώργος-Εμμανουήλ Λαζαρίδης**

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Δεύτερο μέρος

LUDWIG van BEETHOVEN

(1770-1827)

Συμφωνία αρ. 2 σε ρε μείζονα, Opus 36

Adagio molto

Larghetto

Scherzo, Allegro

Allegro molto

Μουσική διεύθυνση: **Σπύρος Πίσσυνος**

WOLFGANG AMADEUS MOZART

DON GIOVANNI, ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πρώτη παράσταση της περίφημης αυτής όπερας δόθηκε στην Πράγα (Εθνικό Θέατρο), στις 29 Οκτωβρίου 1787. Την παραμονή της πρεμιέρας η εισαγωγή δεν ήταν γραμμένη! Το βράδυ ο Μότσαρτ ήταν με συτροφιά φίλων ως τα μεσάνυχτα. Όταν ένας φίλος του (κατ' άλλους ο διευθυντής της Όπερας) του είπε «αύριο είναι η πρεμιέρα κι εσύ δεν έχεις ακόμα γράψει την εισαγωγή», ο μεγάλος συνθέτης απάντησε: «είναι από καιρό γραμμένη» κι έδειξε το κεφάλι του. Ενώ έγραψε, η Κωνσταντίνα, η γυναίκα του, του διηγόταν διάφορες ιστορίες για να τον κρατήσει ζύπνιο.

Η Εισαγωγή είναι ένα αριστουργηματικό υπόδειγμα του είδους. Αρχίζει μ' ένα αργό εισαγωγικό τμήμα (*andante*), όπου ο Μότσαρτ χρησιμοποιεί στοιχεία από την όπερα. Συγκεκριμένα, ο συνθέτης εδώ παίρνει τα ίδια αρμονικά και ρυθμικά στοιχεία που στην τελευταία σκηνή δημιουργούν την ατμόσφαιρα της εισόδου του αγάλματος του διοικητή, που στην αρχή της όπερας είχε σκοτώσει ο Δον Ζουάν και τον είχε προσκαλέσει αργότερα, σε μια επίσκεψή του στο νεκροταφείο, στο συμπόσιό του. Το άγαλμα μπάινει λέγοντας: «μ' έχει προσκαλέσει να δειπνήσουμε μαζί και ήρθα». Κι ο Δον Ζουάν (συνοδευόμενος από "συγκοπές" της ορχήστρας, που δείχνουν δισταγμό): «ποτέ δεν το 'χα πιστέψει... αλλά θα κάνω ό,τι μπορώ».

Ακολουθεί το *molto allegro* σε ορθόδοξη φόρμα σονάτας, όπως κάθε συμφωνική εισαγωγή, στο γνησιότερο ύφος του Μότσαρτ, χαρούμενο, λαμπερό, με σπινθηροβόλο αυθορμητισμό και ανάλαφρη χάρη. Η Εισαγωγή, γραμμένη στη ρε ελάσσονα (*andante*) και μείζονα (*allegro*) τελειώνει, όπως αρχικά γράφτηκε για την όπερα, απροσδόκιστα στον τόνο της ντο μείζονος και συνδέεται κατ' ευθείαν με την πρώτη σκηνή του έργου.

Ο Μότσαρτ έγραψε ένα άλλο τέλος ειδικά για τις άλλες εκτελέσεις σε συναυλία (στον κύριο τόνο της ρε). Πολλοί άλλοι συνθέτες επικύρωσαν επίσης να δώσουν «ορθόδοξο» τέλος στην Εισαγωγή (δηλαδή στον κύριο τόνο).

† Σόλων Μιχαηλίδης

FRÉDÉRIC CHOPIN

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΑΡ. 2 ΣΕ ΦΑ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ, ΟΡΥΣ 21

Το δεύτερο κοντσέρτο είναι στην πραγματικότητα το πρώτο του Σοπέν, γιατί γράφτηκε ένα χρόνο πριν από το θεωρούμενο ως πρώτο. Η διαφορετική κατάταξη δημιουργήθηκε γιατί είχαν εκδοθεί με ανάποδη σειρά.

Και τα δύο κοντσέρτα είναι έργα νεότητας. Γράφτηκαν όταν ο συνθέτης ήταν 19 και 20 χρονών. Και τα δύο παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά. Θα μπορούσε να τα χαρακτηρίσει κανείς όχι σαν κοντσέρτα για πιάνο και ορχήστρα, αλλά για πιάνο με συνοδεία ορχήστρας. Ο ρόλος της ορχήστρας είναι μάλλον περιορισμένος. Είναι γνωστό ότι ο Σοπέν δεν είχε ξεχωριστές ικανότητες ενορχήστρωσης, τα προβλήματα της οποίας δεν φαίνεται να τον είχαν απασχολήσει ούτε στην εποχή της πρώτης νεότητάς του, όταν έγραψε τα κοντσέρτα, αλλά ούτε και αργότερα.

Ο Σοπέν υπήρξε και παρέμεινε ως το τέλος ο κατ' εξοχήν «ποιητής του πιάνου». Ένας μάγος της μελωδικής γραμμής που κατόρθωνε να διοχετεύει άπειρη μελωδική γοητεία σ' ένα όργανο, που από τη φύση του δεν ήταν ιδιαίτερα μελωδικό. Οι μελωδίες του έχουν πάντα μια λεπτεπίλεπτη σύσταση, μίαν ασύλληπτη μυστηριώδη υπόσταση, σαν οπτασίες που λες προέρχονται από ένα μαγικό κόσμο. Αλλά και η αρμονία του, συχνά πρωτοποριακή για την εποχή, αποτελεί έναν υποβλητικό συντελεστή στη δημιουργία της θαυμαστής αυτής μουσικής. Αυτά τα ξεχωριστά χαρακτηριστικά, που δεν έχουν τίποτε το ανάλογο σε όλη την ιστορία της μουσικής, συναντούμε στα κοντσέρτα του μεγάλου συνθέτη. Εδώ η πιανιστική δεξιοτεχνική γραφή δεν επιζητεί τα καθαρά πιανιστικά «εφφέ», μολονότι ο Σοπέν κατορθώνει να ανακαλύπτει μέσα από το πιάνο πικτικές αποχρώσεις άφθαρτης ποιητικής δύναμης. Γίνεται αντίθετα ένα αποκλειστικό μέσο, στενά συνυφασμένο με το γενικό στυλ της μουσικής, για την έκφραση ενός κόσμου κατ' εξοχήν λυρικού.

† Σόλων Μιχαηλίδης

LUDWIG van BEETHOVEN

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 2 ΣΕ ΡΕ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΟΡΟΥΣ 36

Όταν η πρώτη συμφωνία παίχτηκε για πρώτη φορά στη Βιέννη, χαιρετίστηκε με ενθουσιασμό και το όνομα του Μπετόβεν διαδόθηκε αστραπιαία σε ολόκληρη τη Γερμανία. Η επόμενη όμως συμφωνία του συνθέτη, η δεύτερη, στη ρε μείζονα, έργο 36, που πρωτοεκτελέστηκε τρία χρόνια αργότερα, το 1803, δεν έτυχε της ίδιας θερμής υποδοχής. Χωρίς αμφιβολία η δεύτερη συμφωνία του Μπετόβεν απομακρύνεται ακόμη περισσότερο από το πρότυπο της κλασικής συμφωνίας' στο κοινό φάνηκε περίεργη, τολμηρή και οι νεωτερισμοί της προκάλεσαν δυσσέσκεια. Κανείς, φυσικά, την εποχή εκείνη δεν γνώριζε το τεράστιο βήμα προς τα μπρος που έμελλε να πραγματοποιήσει ο Μπετόβεν με την τρίτη συμφωνία του, την *Ηρωική*, το έργο όπου για πρώτη φορά βρήκαν τη δυναμική τους εξωτερικήευση όλες οι συμφωνικές του ιδιορρυθμίες. Το ότι η *Δεύτερη Συμφωνία* θα ξένιζε το κοινό φαίνεται σε μας σήμερα αδιανόητο, αφού η γλώσσα και η δομή της μουσικής της μας έχει γίνει πια τόσο οικεία.

Τα τέσσερα μέρη της συμφωνίας είναι μεταξύ τους σφικτοδεμένα' η βασική κατευθυντήρια γραμμή του έργου αποπνέει υγεία και ζωτικότητα. Ο κατοπινός δαιμονισμός του Μπετόβεν με την επιθετική, αυτοεπιδικόμηση επιμονή του, εδώ εμφανίζεται μονάχα αμυδρά και φευγαλέα. Μια αργή εισαγωγή προτάσσεται του πρώτου *Allegro*. Η ευχάριστη μελωδία που κυλάει ήρεμα στην αρχή του *Adagio molto* εκτοπιίζεται από δυνάμεις απειλητικές: μία σκληρή ταυτοφωνία εμφανίζεται, προοιωνίζοντας όμως το κύριο θέμα της *Ένατης Συμφωνίας*. Η κατήφεια της σκηνής, ωστόσο, φωτίζεται αρκετά γρήγορα, καθώς από τα μπάσα αναδύεται η γλυκιά ελπίδα του θέματος του *Allegro*.

Το δεύτερο θέμα είναι μία δροσερή μελωδία, σε ρυθμό εμβατηρίου, που διατυπώνεται

πρώτα από τα πνευστά και, στη συνέχεια, παίζεται θριαμβευτικά από ολόκληρη την ορχήστρα.

Το δεύτερο μέρος της συμφωνίας έχει έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα. Το *Larghetto* αυτό, που χτίζεται πάνω από τις πιο θερμές μελωδίες του Μπετόβεν, υπήρξε ανέκαθεν δημοφιλές. Παίζεται πολλές φορές και μόνο του σε συναυλίες «λαϊκής» μουσικής και γι αυτό είναι ένα από τα πιο γνωστά κομμάτια του Μπετόβεν. Η υπέροχη μελωδία του

διακέει αισθήματα ειρήνης και ευτυχίας, ενώ κατά την πορεία του μέρους έρχονται να αντιπαραταχθούν σ' αυτήν ιδέες άλλοτε ονειρικές και ειδυλλιακές, άλλοτε πιο ζωηρές και παιχνιδιάρικες.

Το *Scherzo* είναι γεμάτο αυθόρμητο, βροντερό χιούμορ, ενώ το *Finale* αναβαθμίζει τη διάθεση της ζωηράδας στη διάσταση της πιο δυναμικής μεγαλοπρέπειας.

Gerhart von Westerman

(Από το βιβλίο του von Westerman, Gerhart (1956) *Knauers Konzertführer*, München: Th. Knauer Nachf. Verlag 1956, σελ. 120-121, μετάφραση: +Κώστας Γριμάλδης).

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Διευθυντής: ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΑΒΑΚΟΣ

Μόνιμοι Αρχιμουσικοί: ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΡΙΚΟΛΙΔΗΣ-ΟΛΑΦ ΚΟΧ

Α΄ ΒΙΟΛΙΑ

Κωνσταντίνος Πασσαλίδης
Δημήτρης Χανδράκης
Εξάρχοντες
Μίκης Μιχαηλίδης
Γιώργος Πετρόπουλος
Κορυφαίοι Α΄
Μαρία Δρούγου
Μαρία Σουέρεφ
Φώτω Θεοφάνους
Εύη Δελφίνοπούλου
Κρυστάλλης Αρχοντής
Ευάγγελος Παπαδημήτρης
Παναγιώτης Μαυρίδης
Ειρήνη Νηράγκνεβα
Γιώργος Κανδυλίδης
Έκτωρ Λάππας
Αναστασία Μισουρή
Πόπη Μυλαράκη

Β΄ ΒΙΟΛΙΑ

Ανθή Τζίμα
Ντάρια Κάτσιου
Κορυφαίοι Α΄
Νικόλαος Αρχοντής
Κορυφαίος Β΄
Μίμης Τοπιτίδης
Ιωλία Γκουντίμοβα
Αθανάσιος Θεοδωρίδης
Αλκίτας Τζιαφέρης
Δέσποινα Παπαστεργίου
Isabelle Both
Ευαγγελία Κουζώφ
Κωνσταντίνα Πολυζαΐδου
Χριστίνα Κανάτσου

ΒΙΟΛΕΣ

Νεοκλής Νικολαΐδης
Lütz Kühne
Κορυφαίοι Α΄
Γεώργιος Καμένος
Πουλκερία Σειρά
Κορυφαίοι Β΄
Νικόδημος Δέλλιος
Ειρήνη Παραλίκα
Χρήστος Βλάχος
Φελίσια Ποπίκα
Κατερίνα Μητροπούλου
Αλεξάνδρα Βόλτσι

ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΑ

Δημήτρης Πάτρας
Δημήτρι Γκουντίμοβ
Κορυφαίοι Α΄
Ρένος Μπαλάς
Νικόλαος Καβάκος
Κορυφαίοι Β΄
Γεώργιος Μανώλας
Φλέρι Κοντογιαννάκη
Βίκτωρ Δάβαρης
Απόστολος Χανδράκης
Δημήτρης Πολυζαΐδης
Ζόραν Στέπιτς

ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΑ

Γεώργιος Γράλιτσας
Λάκαρης Θεοδωρίδης
Κορυφαίοι Α΄
Χαράλαμπος Χειμαριάς
Ειρήνη Παντελίδου
Κορυφαίοι Β΄
Αναστασίου Μαυρουδής
Ελένη Μπουλασική
Ιωάννης Χατζής
Λεωνίδας Κυρίδης

ΦΛΑΟΥΤΑ

Πέτρος Σουσαμάγλου
Ηλίας Μακοβέι
Κορυφαίοι Α΄
Νίκος Δημόπουλος
Γεώργιος Κανάτσος (νικόλαο)
Κορυφαίοι Β΄
Νίκος Κουκίης

ΟΜΠΟΕ

Δημήτρης Κίτσος
Δημήτρης Σαφριδής
Κορυφαίοι Α΄
Νικόλαος Καπλαζίδης
Βλαντιμίρ Γκάνεβ
Κορυφαίοι Β΄
Θωμάς Μπριζάκης
Κωνσταντίνος Χασιάτσης

ΚΛΑΡΙΝΕΤΑ

Κοσμάς Παπαδόπουλος
Χρήστος Γρασιδής
Κορυφαίοι Α΄
Πόλλα Σμιθ-Διαμαντί (κουαρτίνο)
Οβίντιο Καπλέσκου
Κορυφαίοι Β΄
Βασίλης Καρατζίβας

ΦΑΓΚΟΤΑ

Βασίλης Ζαρόγκας
Γιώργος Πολίτης
Κορυφαίοι Α΄
Άγγελος Πολίτης
Κορυφαίος Β΄
Μαρίνα Ηλιοπούλου

ΚΟΡΝΑ

Εμμανουήλ Ιορδανίδης
Τραϊνός Ελευθεριάδης
Κορυφαίοι Α΄
Δημήτρης Αλεξιάδης
Βασίλης Βραδέλης
Παντελής Φείζο
Κορυφαίοι Β΄
Νίκος Δραγομάνοβιτς
Κωνσταντίν Ιστράτε

ΤΡΟΜΠΕΤΣ

Σπύρος Παπαδόπουλος
Γρηγόριος Νέτσκας
Κορυφαίοι Α΄
Γεώργιος Αβράμογλου
Κορυφαίος Β΄
Ιωάννης Σισμανίδης
Δημήτρης Κορατζίδης

ΤΡΟΜΠΟΝΙΑ

Γιώργος Κόκκορας
Αθανάσιος Ντόνες
Κορυφαίοι Α΄
Δημήτριος Νέτσκας
Φώτης Δράκος
Κορυφαίοι Β΄
Βαγγέλης Μπαλάς

ΤΟΥΜΠΑ

Γιώργος Τηνιακούδης
Κορυφαίος Β΄

ΤΥΜΠΑΝΑ

Δημήτριος Βίτσης
Βλαντιμίρ Αφανάσιεφ
Κορυφαίοι Α΄

ΚΡΟΥΤΑ

Κωνσταντίνος Χανής
Κορυφαίος Β΄
Ελευθέριος Αγγουριδάκης

ΠΙΑΝΟ

Μαρίννα Λακοπούλου

ΑΡΠΑ

Γεωργία Ξαγαρά

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ

Βασίλης Ξαγαράς

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Διευθυντής Κ.Ο.Θ.:

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΑΒΑΚΟΣ

Συμβούλιο Ειδικού Ταμείου Οργανώσεως Συναυλιών:

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΓΡΙΜΠΑ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΠΑΡΟΥΤΑΣ
ΜΑΝΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ

Καλλιτεχνική επιτροπή:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΪΜΑΚΗΣ
ΜΙΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΤΡΑΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

.....

Π Λ Η Ρ Ο Φ Ο Ρ Ι Ε Σ

- Η Κ.Ο.Θ. για την επόμενη καλλιτεχνική σεζόν αρχίζει τις συναυλίες της στην πόλη μας τον **Οκτώβριο του '99**. Ενδιαφερθείτε τον Σεπτέμβριο για μπλοκ συνδρομητών.
- Από τον μήνα Μάρτιο τα γραφεία της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης στεγάζονται στη **ΜΟΝΗ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ**, Κολοκοτρώνη 21, 564 30 Σταυρούπολη, τηλ. 60.29.70, 60.65.24 και fax: 60.48.54.
- Η ΚΟΘ διατηρεί το δικαίωμα - αν χρειαστεί - να τροποποιήσει το πρόγραμμα.
- Η είσοδος μετά την έναρξη της συναυλίας επιτρέπεται μόνο στο διάλειμμα.
- Για οποιαδήποτε ανατύπωση κειμένων ή φωτογραφιών καθώς και για φωτογράφιση, μαγνητοσκόπηση ή ηχογράφηση των συναυλιών απαιτείται άδεια από τη Διεύθυνση της Κ.Ο.Θ.
- Η Κ.Ο.Θ. έχει το δικαίωμα υπερτιμημένων εισιτηρίων σε ειδικές περιπτώσεις μετακαλούμενων καλλιτεχνών.
- Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται και σε παιδιά 8 ετών και άνω.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΔΗΜΗΤΡΙΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Συναυλία

για τον εορτασμό των 40 χρόνων
της Κ.Ο.Θ.

Παρασκευή 8 Οκτωβρίου 1999

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΩΝ Α.Π.Θ.

Μουσική διεύθυνση: ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΡΙΚΟΛΙΔΗΣ

Σοπράνο: ΜΑΚΒΑΛΑ ΚΑΣΡΑΗΒΙΛΙ

.....

Επιμέλεια προγράμματος:
ΑΣΠΑ ΜΑΛΤΣΙΔΟΥ

Σχεδιασμός εξωφύλλου:

↑ BASIS

Φωτοσύνθεση-Φιλμ-Εκτύπωση:

ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΑ Ι. Αντωνιάδης - Θ. Ψαρράς Ο.Ε.
Μοναστηρίου 242 - Τηλ.: 554.116 - Fax: 553.274

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ